

Türkiye, Azerbaijan, Pakistan, Nigeria, North Macedonia,
Iraq, Kyrgyzstan, Romania, Poland, India Philippines,
Algeria, Spanish, Turkish Republic of Northern Cyprus,
Portugal, N. Macedonia

INTERNATIONAL WESTERN ANATOLIA SCIENTIFIC RESEARCH CONGRESS PROCEEDINGS BOOK

ISBN: 978-9952-610-67-3

DOI: <https://doi.org/10.30546/19023.978-9952-610-67-3.2026.100.1127>.

EDITORS

PROF. DR. MURAT ANIL
PROF. DR. FATON SHABANI

Türkiye, Azerbaijan, Pakistan, Nigeria, North Macedonia,
Iraq, Kyrgyzstan, Romania, Poland, India Philippines,
Algeria, Spanish, Turkish Republic of Northern Cyprus,
Portugal, N. Macedonia

INTERNATIONAL WESTERN ANATOLIA SCIENTIFIC RESEARCH CONGRESS PROCEEDINGS BOOK

JUNE 26-28, 2026

İZMİR DEMOKRASİ UNIVERSITY | İZMİR, TÜRKİYE
ONLINE & ZOOM

ISBN: 9 7 8 - 9 9 5 2 - 6 1 0 - 6 7 - 3

DOI: <https://doi.org/10.30546/19023.978-9952-610-67-3.2026.100.1127>

INTERNATIONAL WESTERN ANATOLIA SCIENTIFIC RESEARCH CONGRESS

JUNE 26-28, 2026

ONLINE & IN-PERSON PARTICIPATION
ZOOM & İZMİR, DEMOKRASİ UNIVERSITY
İZMİR, TÜRKİYE

CONGRESS PROCEEDINGS BOOK

EDITORS

Prof. Dr. MURAT ANIL
Prof. Dr. FATON SHABAN

BZT TURAN YAYINEVİ®
BZT TURAN PUBLISHING HOUSE
TURKEY, AZERBAIJAN
AZ: +994 50 300 2920
internationalistanbulcongress@gmail.com
<https://www.internationalistanbulcongress.com/>

All rights reserved
This book published in Azerbaijan
BZT TURAN YAYINEVİ®
BZT TURAN PUBLISHING HOUSE
Publishing Date: 26.06.2026
ISBN: 978-9952-610-67-3

DOI: <https://doi.org/10.30546/19023.978-9952-610-67-3.2026.100.1127>.

CONGRESS ID

CONGRESS NAME

INTERNATIONAL WESTERN ANATOLIA SCIENTIFIC RESEARCH CONGRESS
| PROCEEDINGS BOOK

DATE AND VENUE

JUNE 26-28, 2026

*ONLINE & IN-PERSON PARTICIPATION (İSTANBUL, TÜRKİYE)
(FROM 16 DIFFERENT COUNTRIES)*

*Türkiye, Azerbaijan, Pakistan, Nigeria, North Macedonia, Iraq, Kyrgyzstan, Romania, Poland, India
Philippines, Algeria, Spanish, Turkish Republic of Northern Cyprus, Portugal, N. Macedonia*

ORGANIZERS & PARTICIPANT INSTITUTIONS

İzmir Demokrasi University (Türkiye)
İzmir Konak Higher Education Vocational School (Türkiye)
Ministry of Health of the Republic of Azerbaijan (Azerbaijan)
University of Tetova (North Macedonia)
Ministry of Labour and Social Security of the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC)
ISEP – Institute of Engineering of Porto (Portugal)
University of Groningen (the Netherlands)
BZT Europe Academy (the Netherlands)

Presidents of Organization Committee

PROF. DR. MURAT ANIL

ASSOC. PROF. DR. GÜLBİN KONAKÇI

ASST. PROF. DR. DAMLA GÜZELDERE AYDIN

President of Scientific Committee

Assoc. Prof. Dr. Melahat ABDULLAYEVA

Prof. Dr. Raul D.S.G. CAMPILHO

President of Coordinators' / General Coordinator

Alev ECEVİT

Dr. Baha Ahmet YILMAZ

ACCEPTED PAPERS

113 Turkish Participants

137 Foreign Participants

%55 Foreign Participant Rate

%45 Turkish Participant Rate

REFUSED PAPERS

3 Foreign Participants

EVALUATION PROCESS

**All Submissions Have Passed a Double-Blind Referee Evaluation Process
All Responsibility for the Works Belongs to the Author**

İLİŞKİYİ YÜCELTME İNANCI ÖLÇEĞİ'NİN TÜRKÇEYE UYARLANMASI: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Merve Ziyaalp

Lisansüstü Öğrenci, Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı.

ORCID: 0009-0007-8255-6019

Prof. Dr. Halil Ekşi

Prof. Dr., Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı.

ORCID: 0000-0001-7520-4559

Özet

Bu çalışmanın amacı, Dennett ve Girme (2025) tarafından geliştirilen İlişkiyi Yüceltme İnancı Ölçeği'nin (Relationship Pedestal Beliefs Scale) Türkçe uyarlamasını gerçekleştirmek ve ölçeğin psikometrik özelliklerini incelemektir. Ölçek, bireylerin gerçek anlamda mutlu veya tamamlanmış olabilmeleri için romantik bir ilişkiye sahip olmaları gerektiğine yönelik inançlarını ölçen, 6 maddelik tek boyutlu bir ölçeğe sahiptir. Uyarlama çalışması 18–62 yaş aralığında ($M = 26.98$), %72.8'i kadın ($n = 214$) ve %27.2'si erkek ($n = 80$) olmak üzere toplam 294 yetişkin üzerinde yürütülmüştür. Ölçüt bağıntılı geçerlik analizleri için ayrıca 54 kişilik bağımsız bir örneklem daha çalışmaya dahil edilmiştir. Böylece farklı analizlerde toplam 348 katılımcıdan elde edilen veriler kullanılmıştır. Çeviri ve geri çeviri işlemlerinin ardından uzman görüşleri doğrultusunda maddelerin dilsel, anlamsal ve kültürel eşdeğerliği sağlanmıştır. Yapı geçerliği doğrulayıcı faktör analizi ile incelenmiş ve ölçeğin tek faktörlü yapısı doğrulanmıştır. Güvenirlilik analizleri kapsamında Cronbach alfa ve McDonald omega katsayıları sırasıyla .82 ve .83 olarak hesaplanmıştır. Ölçüt bağıntılı geçerlik için Bekâr Kalma Korkusu Ölçeği (Kırimer-Aydınlı ve Küçükkömürler, 2024) ve Gönüllü Bekârlara Yönelik Kalıpyargılar Ölçeği (Sönmez ve Kantar, 2022) kullanılmıştır. Bulgular, İlişkiyi Yüceltme İnancı Ölçeği'nin Bekâr Kalma Korkusu ile orta düzeyde pozitif ($r = .47, p < .001$), Gönüllü Bekârlara Yönelik Kalıpyargılar ile ise düşük-orta düzeyde pozitif ve anlamlı ilişkili olduğunu göstermiştir ($r = .38, p < .01$). Elde edilen bulgular, İlişkiyi Yüceltme İnancı Ölçeği'nin Türkçe formunun geçerli ve güvenilir bir ölçeğe olduğu desteklemektedir.

Anahtar kelimeler: ilişkiyi yüceltme inancı, ölçek uyarlama, geçerlik, güvenirlilik, romantik ilişkiler.

Turkish Adaptation of the Relationship Pedestal Beliefs Scale: A Validity and Reliability Study

Abstract

The aim of this study is to adapt the Relationship Pedestal Beliefs Scale developed by Dennett and Girme (2025) into Turkish and to examine its psychometric properties. The scale is a 6-item, unidimensional measure designed to assess individuals' beliefs that they must be in a romantic relationship in order to be truly happy or complete. The adaptation study was conducted with a total of 294 adults aged between 18 and 62 ($M = 26.98$), of whom 72.8% were female ($n = 214$) and 27.2% were male ($n = 80$). In addition, an independent sample of 54 participants was included for criterion-related validity analyses. Thus, data obtained from a total of 348 participants were used across different analyses. Following translation and back-translation procedures, the linguistic, semantic, and cultural equivalence of the items was ensured based on expert evaluations. Construct validity was examined through confirmatory factor analysis, and the unidimensional structure of the scale was confirmed. Regarding reliability, Cronbach's alpha and McDonald's omega coefficients were calculated as .82 and .83, respectively. For criterion-related validity, the Fear of Being Single Scale (Kırırmer-Aydınlı & Küçükkömürler, 2024) and the Stereotypes Toward Voluntary Singlehood Scale (Sönmez & Kantar, 2022) were used. The findings indicated that the Relationship Pedestal Beliefs Scale was positively and moderately correlated with Fear of Being Single ($r = .47, p < .001$), and positively and low-to-moderately correlated with Stereotypes Toward Voluntary Singlehood ($r = .38, p < .01$). Overall, the findings support that the Turkish version of the Relationship Pedestal Beliefs Scale is a valid and reliable instrument.

Keywords: relationship pedestal beliefs, scale adaptation, validity, reliability, romantic relationships.

GİRİŞ

Ait olma ve yakın ilişkiler kurma gereksinimi, insan davranışının temel belirleyicilerinden biri olarak kabul edilmektedir (Baumeister ve Leary, 1995). Nitekim insan, doğası gereği varlığını başkalarıyla bir arada olarak yansıtan ve temel bir motivasyon kaynağı olarak anlamlı yakın ilişkiler kurma ihtiyacında olan sosyal bir canlıdır (Atak ve Taştan, 2012; Yüksel, 2024; Aslan ve Karataş, 2024). İnsan yaşamının ayrılmaz bir parçası olan bu yakın ilişkiler evrensel bir olgu olarak tüm kültürlerde varlığını sürdürmekle birlikte, yaşamın farklı dönemlerinde farklı süreçlerle seyretmektedir. Ergenlik döneminde daha kısa süreli ve deneysel deneyimlerle kendini gösteren romantik ilişkiler; yetişkinlikte yakınlık ihtiyacının temel odak noktası hâline gelmekte, yaşlılık döneminde ise bireyin yaşamla bağını güçlendiren bir işlev görmektedir (Atak ve Taştan, 2012; Yüksel, 2024). Özellikle yetişkinlik evresinde bireyin gelecekteki eşini belirlemeye yönelmesiyle ilişkiler daha uzun soluklu ve derin bir özellik kazanmaktadır (Atak ve Taştan, 2012; Gülpak ve Babayiğit, 2024).

En önemli ilişki biçiminin romantik ilişki olduğu belirtilen yetişkinlik döneminde (DePaulo ve Morris, 2005) gelecek planlamasının merkezine yerleşen evliliğin; kimi zaman kariyer, ebeveynlik ve boş zaman

aktivitelerinin önüne geçtiği belirtilmektedir (Willoughby vd., 2015; Yüksel, 2024). Romantik ilişkilerin toplumsal ideolojilerin etkisiyle yaşamın bu denli merkezinde konumlandırılması, beraberinde idealleştirme süreçlerini de getirmektedir (DePaulo ve Morris, 2005; Küçükarslan ve Gizir, 2013; Sancak Aydın ve Demir, 2025). Nitekim modern toplumsal yapı, her bireyin evlenme veya ciddi bir ilişki kurma isteğinde olduğu yönünde baskın bir ideolojiye dayanmakta; romantik birlikteliklerin bireysel mutluluk ve psikolojik esenlik için vazgeçilmez olduğu düşüncesini sürekli olarak pekiştirmektedir (Dennett ve Girmen, 2025; DePaulo ve Morris, 2005). DePaulo ve Morris (2005) tarafından kavramsallaştırılan "Evlilik ve Aile İdeolojisi", toplumsal düzlemde romantik birliktelikleri bekârlığa kıyasla çok daha üstün, prestijli ve tercih edilebilir bir statü olarak konumlandırmaktadır. Bu kültürel yapı içinde ilişki içinde olan bireylerin bekârlara oranla daha olgun, kıymetli ve "tamamlanmış" bir yaşam sürdüğüne dair inanışlar giderek güçlenmektedir (Day vd., 2011; DePaulo ve Morris, 2005; Akbalık Doğan ve Hasdağ, 2023).

Bireylerin romantik ilişkileri yücelten ifadeleri benimseme ve destekleme eğilimleri, mevcut sistemi meşrulaştırma güdüsüyle de yakından ilişkilidir. Jost ve Banaji (1994) tarafından temellendirilen Sistemi Meşrulaştırma Kuramı, bireylerin aile veya evlilik gibi mevcut sosyal düzenlemeleri sırf var oldukları için kabul ettikleri, açıkladıkları ve haklı çıkardıkları bir süreci ifade etmektedir. Kurama göre bireyler, kimi zaman kişisel çıkarlarına ters düşse dahi içinde bulundukları sosyal yapıları korunması gereken meşru bir düzen olarak algılama eğilimindedir. Bu doğrultuda Day ve arkadaşları (2011), söz konusu kuramsal çerçeveyi romantik ilişkilere uyarlayarak bağlılık odaklı ilişki ideolojisinin (committed relationship ideology) sistemi meşrulaştırma motivasyonu ile açıklanabileceğini öne sürmüştür.

Tüm bu ideolojik kabullerin ve ilişkileri yaşamın mutlak merkezine yerleştirme eğiliminin bir yansıması olarak güncel literatürde idealleştirmeden kavramsal olarak ayrılan yeni bir yapı öne çıkmaktadır: İlişkiyi Yüceltme İnancı (Relationship Pedestal Beliefs). Kuramsal kökenlerini Evlilik ve Aile İdeolojisi ile Sistemi Meşrulaştırma Kuramından alan bu yapı, Dennett ve Girmen (2025) tarafından "insanların gerçekten mutlu veya tam olabilmeleri için mutlaka romantik bir ilişki içinde olmaları gerektiğine yönelik inanç" olarak tanımlanmaktadır. İdealleştirme, ilişkilerde partnerin nasıl olması gerektiğine dair kusursuzluk beklentisini yansıtırken (Sancak Aydın ve Demir, 2025); ilişkiyi yüceltme inancı romantik ilişkinin bizzat varlığını varoluşsal bir gereklilik olarak görme eğilimine odaklanmaktadır. Bu yapı, bireyin toplumsal kabulleri içselleştirerek romantik ilişkiyi yaşamının odak noktasına taşımasına ve ancak bir partnerin sevgisiyle tamamlanabileceği varsayımına dayanmaktadır (Dennett ve Girmen, 2025).

Bahsi geçen ideolojik dayatmaların etkisiyle romantik ilişkileri bir "kaideye" (pedestal) yerleştiren bireyler, öz-değerlerini ve mutluluk kaynaklarını bir partnerin varlığına bağlamaktadır. Bu inanışın bireyi yoğun bir "bekâr kalma korkusuna" (fear of being single) sürüklediği belirtilmektedir (Dennett ve Girmen, 2025). Spielmann ve arkadaşlarına (2013) göre bekâr kalma korkusu, yalnızca psikolojik iyi oluşu olumsuz etkilemekle kalmayıp bireylerin partner seçimlerinde standartlarını düşürmelerine

(settling for less), uyumsuz partnerleri kabul etmelerine ve mutsuzlukla süren ilişkileri sürdürmelerine zemin hazırlayan güçlü bir psikolojik örüntüdür.

İlişkiyi yüceltme inancıyla bağlantılı olarak ele alınan bekârlık kavramı, bir partnere bağlı olmamayı ifade etmekte; bağımsızlık ve özgürlük ekseninde yorumlanırken yalnızlık ve tek başınalık çağrışımlarını da barındırmaktadır (Karaman, 2025). Günümüzde ilk evlenme yaşının yükselmesi, artan boşanma oranları ile eğitim ve kariyer hedeflerinin önceliklendirilmesi gibi etkenler bekârlığı yalnızca geçici bir medeni statü olmaktan çıkarmış; modern toplumda hâlâ damgalanan ancak giderek daha fazla tercih edilen yeni bir yaşam normuna (gönüllü bekârlık) dönüştürmüştür (Ayhan ve Ulutaş, 2025; Tezcan, 2021). Buna karşın sözlük tanımlarında bekârlığın hâlâ "evlenmemiş" kimliği üzerinden tarif edilmesi (Cambridge Dictionary, t.y.; Türk Dil Kurumu [TDK], t.y.), bireylerin ne olduklarından ziyade ne olmadıkları üzerinden tanımlandığına işaret etmektedir (Tezcan, 2021). Bu ifade biçimleri bekârlığa yönelik ayrımcı bakış açısını pekiştirmekte ve bekar yaşamın olumsuz niteliklerle tanımlanan bir yaşam tarzı olarak algılanmasına zemin hazırlamaktadır (DePaulo ve Morris, 2005; Tezcan, 2021). Öte yandan günümüzde yükselen eğitim düzeyi, değişen ekonomik koşullar, dijitalleşmenin yaygınlaşması, bireylerin özerkliklerine verdikleri önemin artması ve kadınların ekonomik yaşama daha etkin katılımı gibi etkenler bekârlığa yönelik toplumsal algıyı dönüştürmektedir (Karaman, 2025). Türkiye bağlamında evlilik sayısındaki düşüş ve boşanma oranlarındaki artış da bu dönüşümü destekler nitelikte olup bekârlığın artık yalnızca bir "eksiklik" olarak değil, zaman zaman özerklik ve kariyer odaklı bilinçli bir "tercih" olarak da deneyimlendiğini ortaya koymaktadır (Ayhan ve Ulutaş, 2025; TÜİK, 2024). Toplumsal baskıların içselleştirilme düzeyindeki bu değişimler ve dijitalleşen dünyada ilişki kurma pratiklerinin farklılaşması, evlilik mitlerini ölçmeye yönelik mevcut araçların güncel gerçekliği yeterince yansıtamamasına yol açmaktadır. Bu nedenle söz konusu dönüşümün bireyler üzerindeki yansımalarının ilişkiyi yüceltme inancı bağlamında güncel ve psikometrik açıdan güçlü bir ölçekle incelenmesi gerekliliği, bu uyarılma çalışmasının temel amaçlarından birini oluşturmaktadır.

Literatürde ilişkiyi yüceltme inancıyla bağlantılı ölçme araçlarından biri, Day ve arkadaşları (2011) tarafından kullanılan Bağlılık İçeren İlişki İdeolojisi (Committed Relationship Ideology) ölçeğidir. Bu araç, evliliğin yetişkinlik döneminin en temel ilişki biçimi olduğuna dair inançları ve bireylerin mevcut toplumsal örüntüleri meşrulaştırma eğilimlerini değerlendirmek amacıyla üniversite öğrencileri üzerinde uygulanmıştır (Day vd., 2011). Türkiye alan yazınında evliliği doğrudan Jost ve Banaji'nin (1994) Sistemi Meşrulaştırma Kuramı çerçevesinde ele alan en güncel çalışma ise Akbalık Doğan ve Hasdağ (2023) tarafından geliştirilen Evlilik Sistemini Meşrulaştırma Ölçeği'dir. Bu ölçme aracı, evlilik kurumunun meşru ve adil bir zemine oturtulmasında neslin devamı veya yasal statü kazanma gibi güdülerin ne ölçüde belirleyici olduğunu saptamak amacıyla 326 üniversite öğrencisi ve 166 evli çift üzerinde geliştirilmiştir. Söz konusu ölçekler, bağlamın açıklanmasına ve ideolojik altyapının ortaya konulmasına katkı sağlamakla birlikte bireylerin mutluluklarını ve varoluşsal bütünlüklerini doğrudan romantik bir ilişkinin varlığına bağlama eğilimlerini doğrudan değerlendirmemektedir.

Uyarlama çalışmasının ana kaynağını oluşturan İlişkiyi Yüceltme İnancı Ölçeği (Relationship Pedestal Beliefs Scale), Dennett ve Girme (2025) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, bireylerin mutlu ve tam hissedebilmek için romantik bir ilişki içinde olmanın zorunlu olduğuna dair toplumsal inançları ne ölçüde benimsediklerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Altı madde ve tek boyutlu bir yapıdan oluşan ölçek; "İnsanların tatmin olmuş hissetmesi için bir ilişki içinde olması önemlidir" ve "Romantik bir partnerin sevgisi olmadan hiç kimse gerçekten tamamlanmış değildir" gibi düz puanlanan maddelerin yanı sıra "İnsanlar bekâr olsalar bile hayatta istedikleri her şeyi başarabilirler" gibi ters puanlanan maddeler de içermektedir. Ölçekten alınan yüksek puanlar, ilişkiyi yüceltme inancının birey tarafından daha yüksek düzeyde içselleştirildiğine işaret etmektedir. Ölçek geliştirme çalışmalarında elde edilen iç tutarlılık katsayılarının .70 ile .82 arasında değiştiği ve faktör analizi bulgularının aracın psikometrik açıdan güçlü ve geçerli bir ölçüm sunduğunu desteklediği rapor edilmiştir.

Kanada'da yaşları 17 ile 67 arasında değişen 641 bekâr ve 256 romantik ilişkisi olan birey üzerinde yürütülen bu çalışmalarda ilişkiyi yüceltme inancının psikolojik yansımaları kapsamlı biçimde incelenmiştir. Bulgular, ilişkiyi yüceltme inancının bireylerin günlük yaşam doyumunu doğrudan olumsuz etkilemediğini; ancak hem bekâr hem de romantik ilişkisi olan bireylerde bekâr kalma korkusunu (fear of being single) anlamlı düzeyde artırdığını göstermiştir. Artan bekâr kalma korkusu ise bekâr bireylerin yaşam doyumunu, romantik ilişkisi olan bireylerin ise hem yaşam hem de ilişki doyumunu dolaylı olarak olumsuz etkilemektedir. Ayrıca ilişkiyi yüceltme inancı ile bekâr kalma korkusu arasındaki ilişki yaş, cinsiyet, ilişki/bekârlık süresi ve kaygılı bağlanma kontrol edildiğinde de anlamlılığını korurken; bekâr kalma korkusu ile yaşam doyumunu arasındaki ilişki kaygılı bağlanma kontrol edildiğinde anlamlılığını yitirmektedir (Dennett ve Girme, 2025).

Dennett ve Girme (2025), çalışmanın ağırlıklı olarak Batı kültüründe yürütülmesi nedeniyle bulgularının, güçlü evlilik normlarının hâkim olduğu toplulukçu kültürlerle genellenmesinin sınırlı kalabileceğini belirtmektedir. Türkiye gibi bireysel özerklik ile toplulukçu değerlerin iç içe geçtiği bağlamlarda bu durumun Kağıtçıbaşı'nın (1996) "Özerk-İlişkisel Benlik" modeli çerçevesinde ele alınması önem taşımaktadır. Bireyci yaklaşımlarda özerklik çoğunlukla diğerlerinden ayrıışmılık olarak tanımlanırken Özerk-İlişkisel Benlik modeli, bireyin hem özerkliğini koruyarak hem de başkalarıyla anlamlı ilişkisel bağlar kurarak var olabileceğini savunmaktadır. Bu çerçevede ilişkiyi yüceltme inancı ölçeğinin Türkiye örnekleme uyarlanması hem kuramsal hem de kültürlerarası açıdan mevcut boşluğun doldurulmasına önemli bir katkı sunma potansiyeli taşımaktadır.

Alan yazını incelendiğinde, ilişkiyi yüceltme inancıyla bağlantılı olarak bekârlık algısını ve bu duruma eşli eden kaygılarını ölçmeye yönelik çeşitli araçların geliştirildiği ve Türk kültürüne uyarlandığı görülmektedir. Bu araçlar; ilişkilerdeki işlevsel olmayan beklentileri ele alan ölçekler (ör. İlişki İnançları Ölçeği, Gizir, 2012; Romantik İnançlar Ölçeği, Küçükarslan ve Gizir, 2013), romantik aşka dair kalıplaşmış mitleri değerlendiren ölçekler (ör. Romantik Aşk Mitleri Ölçeği, Esen, Seymenler ve Siyez,

2021) ve bekârlığa yönelik tutum ile kaygıları inceleyen ölçekler (ör. Bekârlığa İlişkin Tutum Ölçeği, Avcı Çayır, Demir ve Vural Batık, 2022) olarak sınıflandırılabilir.

Mevcut ölçme araçları bütüncül olarak değerlendirildiğinde, bu araçların çoğunlukla komşu yapıları ölçtüğü görülmektedir. İlişkilerdeki işlevsel olmayan beklentilere, partnerlerin birbirini idealize etmesine ya da bekâr veya yalnız kalmanın yarattığı duygusal yoksunluk ve kaygıya odaklanan bu ölçekler, romantik ilişkilerin mutlak mutluluğun ve tamamlanmanın vazgeçilmez koşulu olarak görüldüğü varsayımını doğrudan ölçmemektedir. Diğer bir deyişle mevcut araçlar, romantik ilişkileri işlevsel olmayan bilişsel şemalar ya da yalnızlık korkusu ekseninde ele almaktadır. Oysa romantik ilişkiler yalnızca bireysel düşünce süreçlerinin bir ürünü değil; aynı zamanda sistemi meşrulaştırma güdüsüyle beslenen toplumsal bir "Evlilik ve Aile İdeolojisi"nin de taşıyıcısıdır (Day ve ark., 2011; DePaulo ve Morris, 2005). Dolayısıyla alan yazında, ilişkinin niteliğinden ziyade bizzat var olma zorunluluğuna yönelik ilişkiyi yüceltme inancını ölçecek özgün bir araca ihtiyaç duyulmaktadır (Dennett ve Girmе, 2025).

Sonuç olarak mevcut ölçme araçlarının, romantik ilişkiyi varoluşsal bir tamamlayıcı olarak konumlandıran yüceltme bilişini saptamada yetersiz kalması güncel bir ölçek ihtiyacını gündeme getirmektedir. Bu gereksinim doğrultusunda, farklı medeni durum ve yaş gruplarını kapsayan Türkiye örnekleminde bireylerin ilişkiyi yüceltme inancını değerlendirebilecek psikometrik açıdan güçlü bir ölçme aracının alana kazandırılması önem taşımaktadır. Bu amaçla Dennett ve Girmе (2025) tarafından geliştirilen İlişkiyi Yüceltme İnancı Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması, geçerlik ve güvenirlik analizlerinin gerçekleştirilmesi ve Türkiye örneklemindeki psikometrik özelliklerinin incelenmesi hedeflenmektedir.

YÖNTEM

Çalışma Grubu

Araştırmaya yaşları 18 ile 62 arasında değişen ($\bar{x} = 26.98$) toplam 294 yetişkin katılmıştır. Katılımcıların %72.8'i kadın ($n = 214$), %27.2'si ise erkektir ($n = 80$). Ölçüt bağıntılı geçerliğin incelenmesi amacıyla ana örneklemden bağımsız olarak yaşları 22 ile 51 arasında değişen ($\bar{x} = 31.02$) 54 yetişkinden oluşan ek bir örneklemden veri toplanmıştır. Bu örneklemin %74.1'i kadın ($n = 40$), %25.9'u ise erkektir ($n = 14$). Söz konusu katılımcılara İlişkiyi Yüceltme İnancı Ölçeği ile birlikte Bekâr Kalma Korkusu Ölçeği ve Gönüllü Bekârlara Yönelik Kalıpyargılar Ölçeği uygulanmıştır. Böylece farklı analizlerde toplam 348 katılımcıdan elde edilen veriler kullanılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu. Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerinin belirlenmesi amacıyla oluşturulan formda yaş, cinsiyet, eğitim durumu, mevcut ilişki durumu ve mevcut ilişki durumunda ne kadar süredir bulunduğu gibi temel sorulara yer verilmiştir.

İlişkiyi Yüceltme İnancı Ölçeği (Relationship Pedestal Beliefs Scale). Dennett ve Gırme (2025) tarafından geliştirilen İlişkiyi Yüceltme İnancı Ölçeği, bireylerin gerçekten mutlu ve tatmin olabilmeleri için romantik bir ilişkiyi varoluşsal bir zorunluluk olarak görme ve kendi bütünlüklerinin merkezine oturtma eğilimlerini ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, toplam 6 madde ve tek boyutlu bir yapıdan oluşmakta ve 7’li Likert tipi (1=Kesinlikle Katılmıyorum; 7=Kesinlikle Katılıyorum) derecelendirme ile yanıtlanmaktadır. Ölçekte yer alan üç madde düz (örn. "İnsanların tatmin hissetmesi için bir ilişkide olmaları önemlidir"), üç madde ise ters (örn. "İnsanlar bekâr olsalar bile hayatta istedikleri her şeyi başarabilirler") puanlanmaktadır. Ters maddeler çevrildikten sonra alınan yüksek puanlar, romantik ilişkileri yüceltme inancının yüksek olduğuna işaret etmektedir. İlgili kavram, bireylerin yalnız kalmaya dair yoğun bir kaygı (bekâr kalma korkusu) yaşamalarına zemin hazırlaması ve genel yaşam doyumlarını dolaylı yoldan olumsuz etkilemesi bağlamında araştırılan olguyla ilişkilendirilmektedir. Orijinal makalede yürütülen bu dört farklı çalışmada ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık katsayılarının .70 ile .82 arasında değiştiği rapor edilmiştir. Ölçeğin Türkçeye uyarlaması ile geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları ise bu araştırma kapsamında gerçekleştirilecektir.

Bekâr Kalma Korkusu Ölçeği (Fear of Being Single). Orijinali Spielmann ve arkadaşları (2013) tarafından geliştirilen ölçeğin Türkçeye uyarlaması ve geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Kırimer-Aydınlı ve Küçükkömürler (2024) tarafından gerçekleştirilmiştir. Tek boyutlu ve 6 maddeden oluşan ölçek maddeleri 7’li Likert tipi bir dereceleme üzerinden (1= Hiç Doğru Değil, 7= Çok Doğru) yanıtlanmaktadır. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı .84 olarak hesaplanmıştır. Bu güvenilirlik katsayısı alt gruplara göre incelendiğinde; bekâr katılımcılarda .87, ilişkisi olan katılımcılarda .77, kadınlarda .85 ve erkeklerde .76 olarak bulunmuştur. “Bir yerlerde beni bekleyen birinin olmayabileceğini düşünmek beni korkutuyor.” ve “Sonsuza kadar yalnız kalacağımı düşündüğümde endişeleniyorum.” gibi maddeleri bulunan ölçekten alınan yüksek puanlar bireyde bekâr kalma korkusu düzeyinin yüksek olduğuna işaret etmektedir.

Gönüllü Bekârlara Yönelik Kalıpyargılar Ölçeği. Sönmez ve Kantar (2022) tarafından geliştirilen ölçek tek boyutlu ve 15 maddeden oluşmaktadır. Ölçek maddeleri 5’li Likert tipi bir dereceleme üzerinden yanıtlanmakta olup ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı .95 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca testi yarılama yöntemiyle elde edilen güvenilirlik katsayısı .87 olarak bulunmuştur. Ölçeğin ölçüt bağıntılı geçerliği kapsamında İnönü Evlilik Tutum Ölçeği ile yapılan analizde, evliliğe yönelik olumlu tutumlar ile bekârlara yönelik kalıpyargılar arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki ($r = .40$) bulunmuştur. “Olgun olmayan”, “Duygusal bağ kuramayan” ve “Yalnız” gibi maddeleri bulunan ölçekten alınan yüksek puanlar bireyin gönüllü bekârlara yönelik olumsuz kalıpyargı düzeyinin yüksek olduğuna işaret etmektedir.

İşlem

İlişkiyi Yüceltme İnancı Ölçeği'nin Türkçeye uyarlama sürecinde öncelikle ölçeği geliştiren araştırmacılarla e-posta yoluyla iletişime geçilerek gerekli izin alınmıştır. Ölçek, anadili Türkçe olup İngilizceyi ileri düzeyde bilen beş uzman tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Elde edilen çeviriler, rehberlik ve psikolojik danışmanlık alanında lisansüstü eğitimini sürdüren dört kişilik bir uzman paneli tarafından değerlendirilerek ölçeğin geçici Türkçe formu oluşturulmuştur. Geçici form daha sonra ölçeği daha önce görmemiş iki bağımsız uzman tarafından yeniden İngilizceye çevrilerek orijinal formla karşılaştırılmış ve maddeler arasındaki eşdeğerlik incelenmiştir. Bu aşamanın ardından Türk Dili ve Edebiyatı alanında uzman kişiler tarafından dil ve anlatım açısından gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Oluşturulan nihai Türkçe form Google Forms aracılığıyla çevrimiçi ortama aktarılmış ve katılımcılara gerekli bilgilendirmeler eşliğinde uygulanmıştır.

Araştırma verilerinin analizinde IBM SPSS Statistics ve R yazılımından yararlanılmıştır. Veri toplama sürecinde 300 katılımcıdan veri elde edilmiş, Mahalanobis uzaklığı sonucunda 6 katılımcı veri setinden çıkarılmış ve analizler 294 katılımcı üzerinden yürütülmüştür.

Tek boyutlu ve altı maddeli bir yapıdan oluşan ölçeğin Türkçe formuna ilişkin psikometrik özellikler madde analizi, doğrulayıcı faktör analizi ve güvenirlik analizleri aracılığıyla incelenmiştir. Madde analizleri kapsamında ortalama ve standart sapma değerleri ile düzeltilmiş madde-toplam korelasyonları değerlendirilmiştir. İç tutarlılığın belirlenmesinde Cronbach alfa ve McDonald omega katsayıları hesaplanmıştır. Yapı geçerliğini incelemek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi gerçekleştirilmiş; kuramsal modele uygun olarak altı maddenin tek faktör altında toplandığı yapı test edilmiştir. Model uyumu χ^2 , sd, χ^2 /sd, RMSEA, TLI, CFI ve SRMR uyum indeksleri aracılığıyla değerlendirilmiştir. Modifikasyon indekslerinin incelenmesi sonucunda içerik benzerliği bulunan M1R ve M3R maddeleri arasında hata kovaryansı tanımlanarak model yeniden sınanmıştır. Ölçüt bağıntılı geçerliğin incelenmesinde ise İlişkiyi Yüceltme İnancı Ölçeği ile Bekâr Kalma Korkusu Ölçeği ve Gönüllü Bekârlara Yönelik Kalıpyargılar Ölçeği toplam puanları arasındaki ilişkiler Pearson korelasyon katsayısı kullanılarak değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Madde Analizi

Ölçek maddelerinin ayırt edicilik düzeyleri, düzeltilmiş madde-toplam korelasyonları ile madde çıkarıldığında iç tutarlılık katsayılarında gözlenen değişimler temelinde değerlendirilmiş; bulgular Tablo 1'de sunulmuştur.

Verilerin dağılım özellikleri çarpıklık ve basıklık değerleri aracılığıyla incelenmiştir. Maddelere ilişkin çarpıklık değerlerinin -0.268 ile 1.513, basıklık değerlerinin ise -1.144 ile 1.685 arasında değiştiği görülmüştür. Tüm değerlerin -2 ile +2 aralığında yer alması, veri setinin normal dağılım varsayımını

karşılığını ve parametrik analizler için uygun olduğuna işaret etmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013).

Tablo 1. Ölçek Maddelerine İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler, Madde-Toplam Korelasyonları ve Madde Silindiğinde İç Tutarlılık Katsayıları

No	Madde	Ortalama	SS	Madde-toplam Korelasyonu	Madde Silindiğinde	
					Cronbach α	McDonald ω
1	İnsanlar romantik ilişki içerisinde olmasa bile istedikleri her şeyi başarabilirler.	2.00	1.40	.50	.81	.81
2	İnsanların kendilerini tamamlanmış hissetmeleri için romantik bir ilişki içerisinde olması önemlidir.	3.62	1.83	.64	.78	.78
3	İnsanların hedeflerinin ve arzularının peşinden gitmesi için romantik bir partnere ihtiyaçları yoktur.	2.59	1.73	.59	.79	.79
4	Hiç kimse romantik bir partnerin sevgisi olmadan gerçekten tamamlanmış değildir.	2.86	1.88	.70	.76	.77
5	Herkes, kendisi için yanında olacak romantik bir partnere ihtiyaç duyar.	4.34	1.76	.50	.81	.81
6	İnsanların mutlu olmaları için romantik bir ilişki içerisinde olmalarına gerek yoktur.	3.04	1.82	.59	.79	.79

Tablo 1 incelendiğinde madde ortalamalarının 2.00 ile 4.34, standart sapmaların ise 1.40 ile 1.88 aralığında değiştiği görülmektedir. Madde ortalamalarının ölçeğin alt ve üst sınırlarında yoğunlaşmaması, maddelere verilen yanıtların yeterli düzeyde değişkenlik gösterdiğine işaret etmektedir.

Düzeltilmiş madde-toplam korelasyonlarının .50 ile .70 arasında değiştiği görülmektedir. Madde-toplam korelasyon katsayısının .30'un üzerinde olması, ilgili maddelerin bireyleri ayırt etme gücünün yeterli olduğunun bir göstergesi olarak kabul edilmektedir (Büyüköztürk, 2018). Elde edilen bulgular, tüm

maddelerin ölçek toplam puanıyla yeterli düzeyde ilişkili olduğunu ve ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı tutarlı bir biçimde temsil ettiğini göstermektedir.

İç tutarlılık analizleri kapsamında Cronbach alfa katsayısı .82 olarak hesaplanmıştır. Madde çıkarma analizleri incelendiğinde herhangi bir maddenin ölçekten çıkarılmasının iç tutarlılık katsayısında belirgin bir artış sağlamadığı, alfa değerlerinin .76 ile .81 arasında değiştiği görülmüştür. Bu bulgu, her bir maddenin ölçeğin bütününe anlamlı katkı sunduğunu ve madde havuzunda herhangi bir çıkarma işlemini zorunlu kılacak durumun bulunmadığını göstermektedir. Ölçeğin iç tutarlılığına ilişkin bu görünümü McDonald omega katsayısının .83 olarak elde edilmesi de desteklemektedir.

Yapı Geçerliği

Ölçeğin yapı geçerliğini incelemek amacıyla birinci düzey doğrulayıcı faktör analizi yürütülmüştür. Modelin veriyle uyumunu değerlendirmek için χ^2 , sd, χ^2 /sd, RMSEA, CFI, TLI ve SRMR uyum indeksleri incelenmiştir. Analize ilişkin bulgular Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2.

Birinci Düzey Doğrulayıcı Faktör Analizine Ait Uyum Değerleri

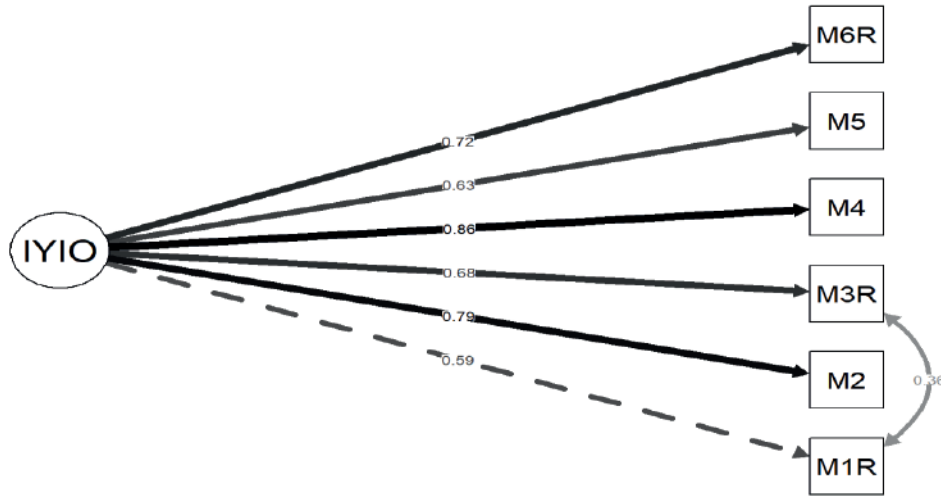
Düzye	χ^2	df	χ^2 /df	RMSEA	CFI	TLI	SRMR
Modifikasyon Öncesi	48.07	9	5.34	.122	.985	.974	.070
Modifikasyon Sonrası	29.73	8	3.71	.096	.991	.984	.054

Not. Modifikasyon, M1R ve M3R maddeleri arasında hata kovaryansı tanımlanması ile gerçekleştirilmiştir.

Tablo 2 incelendiğinde modifikasyon öncesi modelin uyum indekslerinin $\chi^2 = 48.07$, sd = 9, χ^2 /sd = 5.34, RMSEA = .122, CFI = .985, TLI = .974 ve SRMR = .070 olduğu görülmektedir. Modifikasyon indekslerinin incelenmesi sonucunda, M1R ve M3R maddelerinin hata terimleri arasında yüksek düzeyde ortak varyans bulunduğu belirlenmiş ve söz konusu maddeler arasında hata kovaryansı tanımlanmıştır.

Bu düzenlemenin ardından model uyumunda belirgin bir iyileşme gözlenmiştir. CFI (.991), TLI (.984) ve SRMR (.054) değerleri iyi düzeyde uyuma işaret ederken (Hu ve Bentler, 1999). RMSEA değeri (.096) ise kabul edilebilir uyum düzeyinde kalmaktadır (Browne ve Cudeck, 1992; Kline, 2016).

Ölçeğe ait birinci düzey doğrulayıcı faktör analizi diyagramı Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1. İlişkiyi Yüceltme İnancı Ölçeğine Ait Birinci Düzey Doğrulayıcı Faktör Analizi Diyagramı

Maddelere ait standartlaştırılmış faktör yüklerinin .59 ile .86 arasında değiştiği görülmektedir. Tüm maddelerin kabul edilebilir düzeyde faktör yüklerine sahip olduğu ve örtük yapıyı yeterli düzeyde temsil ettiği anlaşılmaktadır. Bu bulgular, tüm maddelerin tek faktörlü yapıya anlamlı katkı sunduğunu ve ölçeğin yapı geçerliğini desteklediğini ortaya koymaktadır.

Ölçüt Bağımlı Geçerlik

Ölçüt bağımlı geçerlik analizleri öncesinde değişkenlere ait toplam puanların dağılım özellikleri incelenmiştir. Çarpıklık değerlerinin .131 ile .914, basıklık değerlerinin ise -.917 ile .193 arasında değiştiği görülmüştür. Tüm değerlerin kabul edilebilir sınırlar içinde yer alması nedeniyle değişkenler arasındaki ilişkiler Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı kullanılarak incelenmiştir.

İlişkiyi Yüceltme İnancı ile Ölçüt Değişkenler arasındaki Pearson Korelasyon katsayıları Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. İlişkiyi Yüceltme İnancı Ölçeği ile Ölçüt Ölçekler Arasındaki Pearson Korelasyon Katsayıları

Değişkenler	1	2	3
1. İlişkiyi Yüceltme İnancı	-		
2. Bekâr Kalma Korkusu	.473	-	
3. Gönüllü Bekârlara Yönelik Kalıpyargılar	.384	.226	-

Tablo 3 incelendiğinde İlişkiyi Yüceltme İnancı ile Bekâr Kalma Korkusu arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($r = .473, p < .001$). İlişkiyi Yüceltme İnancı ile Gönüllü Bekârlara Yönelik Kalıpyargılar arasında pozitif yönde ve düşük-orta düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r = .384, p < .01$). Bu bulgu, İlişkiyi Yüceltme İnancının kalıpyargılarla da ilişkili olmakla birlikte görece daha sınırlı düzeyde gerçekleştiğine işaret etmektedir. Bekâr Kalma Korkusu ile Gönüllü Bekârlara Yönelik Kalıpyargılar arasında ise pozitif yönde ancak istatistiksel olarak anlamlı olmayan bir ilişki gözlenmiştir ($r = .226, p > .05$). Elde edilen bulgular, İlişkiyi Yüceltme İnancının kuramsal olarak ilişkili olduğu değişkenlerle beklenen yönde ve anlamlı ilişkiler gösterdiğine işaret etmektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenirliğini belirlemek amacıyla Cronbach alfa ve McDonald omega katsayıları hesaplanmış olup, elde edilen sonuçlar Tablo 4'te raporlanmıştır.

Tablo 4. *İlişkiyi Yüceltme İnancı Ölçeğine İlişkin Güvenirlilik Katsayıları*

Ölçek	McDonald omega	Cronbach Alfa Değeri
İlişkiyi Yüceltme İnancı Ölçeği	.83	.82

Tablo 4 incelendiğinde İlişkiyi Yüceltme İnancı Ölçeği'nin Cronbach alfa katsayısının .82, McDonald omega katsayısının ise .83 olduğu görülmektedir. Elde edilen katsayılar ölçeğin yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu ortaya koymakta; ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı biçimde ölçtüğünü ve ölçeğin güvenilir bir araç olduğunu desteklemektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada bireylerin mutlu ve tam hissedebilmeleri için romantik bir ilişki içinde olmaları gerektiğine yönelik inançlarını ölçen İlişkiyi Yüceltme İnancı Ölçeği'nin (Dennett ve Girme, 2025) Türkçeye uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Uyarlama süreci ilgili ilkeler doğrultusunda tamamlanmış; elde edilen bulgular ölçeğin Türkiye örnekleminde geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu ortaya koymuştur.

Yapı geçerliğine ilişkin doğrulayıcı faktör analizi sonuçları, M1R ve M3R maddeleri arasında tanımlanan hata kovaryansının ardından elde edilen uyum indekslerinin ($CFI = .991$, $TLI = .984$, $SRMR = .054$, $RMSEA = .096$) kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermiştir. Her iki madde de bireyin romantik ilişki olmaksızın kişisel hedeflerini gerçekleştirebileceğine yönelik ifadeler içermekte ve ters madde özelliği taşımaktadır; bu içerik benzerliği hata kovaryansını kuramsal açıdan desteklemektedir. Standartlaştırılmış faktör yüklerinin .59 ile .86 arasında değişmesi ise tüm maddelerin örtük yapıyı yeterli düzeyde temsil ettiğine işaret etmektedir. Bu bulgular, ölçeğin tek boyutlu yapısını doğrulayan orijinal çalışmayla tutarlılık göstermektedir (Dennett ve Girme, 2025).

Güvenirlilik analizleri kapsamında hesaplanan Cronbach alfa (.82) ve McDonald omega (.83) katsayıları ölçeğin yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Bu değerler Dennett ve Girme (2025) tarafından dört farklı örnekleme rapor edilen .70 ile .82 aralığındaki katsayılarla örtüşmekte ve ölçeğin Türkiye örnekleminde de güvenilir bir ölçüm sunduğunu desteklemektedir.

Ölçüt bağıntılı geçerlik kapsamında İlişkiyi Yüceltme İnancı ile Bekâr Kalma Korkusu arasında orta düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r = .47, p < .001$). İlişkiyi Yüceltme İnancı ile Gönüllü Bekârlara Yönelik Kalıpyargılar arasında ise daha düşük düzeyde ancak anlamlı bir ilişki belirlenmiştir ($r = .38, p < .01$). Her iki ölçüt değişkenle elde edilen anlamlı ancak tam örtüşmeyen ilişki katsayıları, İlişkiyi Yüceltme İnancı Ölçeği'nin Bekâr Kalma Korkusu ve Gönüllü Bekârlara Yönelik Kalıpyargılarla ilişkili olmakla birlikte, bu yapılarla tam olarak örtüşmeyen özgün bir yapıyı değerlendirdiğine işaret etmektedir.

Türkiye örnekleminde elde edilen bulgular, ilişkiyi yüceltme inancının Türkiye kültürel bağlamında da geçerli biçimde değerlendirilebilen bir yapı olduğunu göstermektedir. Kağıtçıbaşı'nın (1996) Özerk-İlişkisel Benlik modeli çerçevesinde değerlendirildiğinde hem özerkliği hem de ilişkiselliği bir arada barındıran Türkiye bağlamında bu yapının anlamlı ve ölçülebilir bir psikolojik özellik olarak ele alınabileceği söylenebilir. Bu açıdan mevcut çalışma, Dennett ve Girme'nin (2025) ilişkiyi yüceltme inancının farklı kültürel bağlamlarda incelenmesine yönelik çağrısına katkı sunmaktadır.

Bununla birlikte, araştırma örnekleminin büyük ölçüde genç yetişkinlerden ($M=26.98$) ve kadın katılımcılardan (%72.8) oluşması çalışmanın önemli sınırlılıkları arasında değerlendirilmektedir. Gelecek araştırmalarda ölçeğin evli, boşanmış ve gönüllü bekâr bireyler gibi farklı medeni durum gruplarında ve daha geniş yaş aralıklarını kapsayan örneklemelerde geçerlik ve güvenirlik özelliklerinin yeniden incelenmesi önerilmektedir. Ayrıca, ilişkiyi yüceltme inancının yaşam doyumu ve psikolojik iyi oluş üzerindeki yordayıcı etkisinin boylamsal çalışmalar aracılığıyla incelenmesi, bu değişkenler arasındaki nedensel ilişkilerin daha sağlıklı biçimde ortaya konmasına katkı sağlayacaktır.

Günümüzde bireyselleşme eğilimlerinin güçlenmesi, evlilik yaşının giderek yükselmesi ve geleneksel sosyal destek ağlarının zayıflaması gibi sosyokültürel değişimler, romantik ilişkilere yüklenen anlamların yeniden şekillenmesine neden olmaktadır (Ayhan ve Ulutaş, 2025; Tezcan, 2021). Bu bağlamda, bireyin mutluluk ve yaşam bütünlüğünü romantik bir ilişkiyle ilişkilendirmesini ifade eden ilişkiyi yüceltme inancının farklı kuşaklarda ve değişen toplumsal koşullar altında nasıl biçimlendiğinin incelenmesi önem taşımaktadır. Bu nedenle gelecekte gerçekleştirilecek araştırmalarda söz konusu yapının farklı yaş kuşakları ve toplumsal dönemler arasında karşılaştırmalı olarak ele alınması önerilmektedir. Ayrıca değişen toplumsal yapının ve yaygınlaşan bekârlık deneyimlerinin (Ayhan ve Ulutaş, 2025; Sönmez ve Kantar, 2022; Tezcan, 2021) ilişkiyi yüceltme inancıyla nasıl ilişkilendiğinin ortaya konulması, konuya ilişkin kuramsal bilgi birikimine katkı sağlayabilir.

Elde edilen bulgular bir bütün olarak değerlendirildiğinde İlişkiyi Yüceltme İnancı Ölçeği Türkçe formunun geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu görülmektedir. Ölçeğin romantik ilişkileri bireysel mutluluk ve yaşam bütünlüğü açısından merkezi bir konuma yerleştiren inançları Türkiye kültürel bağlamında incelemek isteyen araştırmacılara geçerli, güvenilir ve kullanışlı bir ölçme aracı sunduğu değerlendirilmektedir. Bu yapının bireylerin ilişkilere yönelik beklentileri, bekârlık deneyimleri ve psikolojik iyi oluşlarıyla ilişkili olabileceği göz önünde bulundurulduğunda, konuya ilişkin araştırmaların artırılması hem kuramsal bilgi birikiminin gelişmesine hem de psikolojik danışma ve ruh sağlığı uygulamalarına katkı sağlayabilir.

KAYNAKÇA

- Akbalık Doğan, Ö. ve Hasdağ, D. (2023). Evlilik Sistemini Meşrulaştırma Ölçeği: Ölçek Geliştirme, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Nesne Dergisi*, 11(29), 347-355. doi.org/10.7816/nesne-11-29-01
- Aslan, O. ve Karataş, Z. (2024). Beliren yetişkinler için yalnızlık kaygısı ölçeğinin geliştirilmesi ve çeşitli değişkenlere göre yalnızlık kaygısının incelenmesi. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 27, 216-236. <https://doi.org/10.29029/busbed.1295567>
- Atak, H. ve Taştan, N. (2012). Romantik ilişkiler ve aşk. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(4), 520-546. <https://doi.org/10.5455/cap.20120431>
- Avcı Çayır, G., Demir M., ve Vural Batık, M. (2022). Bekarlığa İlişkin Tutum Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Trakya Eğitim Dergisi*, 12(1), 508-521. <https://doi.org/10.24315/tred.913688>
- Ayhan, D., ve Ulutaş, Z. (2025). Aile Yılında Bekârlığın Görünümünü Anlamak. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 54, 225-250. <https://doi.org/10.21497/sefad.1682149>
- Baumeister, R. F., & Leary, M. R. (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin*, 117(3), 497-529. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.117.3.497>
- Browne, M. W., & Cudeck, R. (1992). Alternative ways of assessing model fit. *Sociological Methods & Research*, 21(2), 230-258. <https://doi.org/10.1177/0049124192021002005>
- Büyüköztürk, Ş. (2018). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum (24. baskı). Pegem Akademi.
- Cambridge Dictionary. (t.y.). *Bachelor*. Cambridge Dictionary. <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/bachelor>
- Day, M. V., Kay, A. C., Holmes, J. G., ve Napier, J. L. (2011). System justification and the defense of committed relationship ideology. *Journal of Personality and Social Psychology*, 101(2), 291-306. <https://doi.org/10.1037/a0023197>
- Dennett, B. E. ve Gırme, Y. U. (2025). Relationships on a pedestal: The associations between relationship pedestal beliefs, fear of being single, and life satisfaction in single and coupled individuals. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 51(11), 2183-2199. <https://doi.org/10.1177/01461672241239122>
- DePaulo, B. M. ve Morris, W. L. (2005). Singles in society and in science. *Psychological Inquiry*, 16(2-3), 57-83. <https://doi.org/10.1080/1047840X.2005.9682918>
- Esen, E., Seymenler, S. ve Siyez, D. M. (2021). *Romantik Aşk Mitleri Ölçeği: Türkçe uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışması*. *Nesne*, 9(19), 69-82. <https://doi.org/10.7816/nesne-09-19-06>
- Gizir, C. A. (2012). İlişki İnançları Ölçeği'nin uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 37-45. <https://doi.org/10.17860/efd.90506>
- Gülpak, D., & Babayigit, A. (2024). Romantik İlişkilerde Benlik Değişimi ve Öz Yeterlilik: İlişkilerde benlik ve öz yeterlilik. *Avrupa Sosyal Bilimler Arşivleri Dergisi*, 1(1), 39-45. <https://doi.org/10.35365/eass.24.1.05>
- Hu, L., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1-55. <https://doi.org/10.1080/10705519909540118>

- Jost, J. T. ve Banaji, M. R. (1994). The role of stereotyping in system-justification and the production of false consciousness. *British Journal of Social Psychology*, 33(1), 1-27. <https://doi.org/10.1111/j.2044-8309.1994.tb01008.x>
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1996). Özerk-ilişkisel benlik: Yeni bir sentez. *Türk Psikoloji Dergisi*, 11(37), 36-43.
- Karaman, S. (2025). 40 yaş üstü bekar kadınların "Evlenmeyi tercih etmemeleri üzerine literatür araştırması" (Tez No. 933863) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Kline, R. B. (2016). *Principles and practice of structural equation modeling* (4th ed.). Guilford Press.
- Kırimer-Aydınlı, F. ve Küçükökmürler, S. (2024). Validating the Turkish adaptation of the fear of being single scale. *Japanese Psychological Research*. <https://doi.org/10.1111/jpr.12540>
- Küçükarslan, M., & Gizir, C. (2013). Romantik İnançlar Ölçeği'nin Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 461-469. <https://doi.org/10.17860/efd.93442>
- Sancak Aydın, G. ve Demir, A. (2025). İlişki inançları üzerine geliştirilen bir grup programının lisansüstü öğrencilerin inançları üzerine etkisinin incelenmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 259-279. <https://doi.org/10.52826/mcbuefd.1591588>
- Sönmez, B. ve Kantar, A. (2022). Gönüllü Bekarlara Yönelik Kalıpyargılar Ölçeği: Ölçek geliştirme, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Nesne*, 10(25), 523-539. <https://doi.org/10.7816/nesne-10-22-10>
- Spielmann, S. S., MacDonald, G., Maxwell, J. A., Joel, S., Peragine, D., Muise, A., & Impett, E. A. (2013). Settling for less out of fear of being single. *Journal of Personality and Social Psychology*, 105(6), 1049-1073. <https://doi.org/10.1037/a0034628>
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.). Pearson.
- Tezcan, F. (2021). Damgalanan Bir Yaşam Tarzı Olarak Bekarlık. *Sosyoloji Dergisi*, 41-42, 81-115. <https://izlik.org/JA26BW24XU>
- Türk Dil Kurumu. (t.y.). *Bekâr*. Güncel Türkçe Sözlük. <https://sozluk.gov.tr/>
- Türkiye İstatistik Kurumu (2025). *Evlenme ve boşanma istatistikleri, 2024*. <https://data.tuik.gov.tr/>
- Willoughby, B. J., Hall, S. S., & Goff, S. (2015). Marriage Matters but How Much? Marital Centrality Among Young Adults. *The Journal of Psychology*, 149(8), 796-817. <https://doi.org/10.1080/00223980.2014.979128>
- Yüksel, E. (2024). *Beliren yetişkinlerin romantik yalnızlıkla başa çıkma becerilerinin geliştirilmesi: Bir psikoeğitim programı* (Tez No. 901024) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.